

vertel ons hoe het zit

Nationale enquête
Werken in de Zorg 2011

v&vn
Beroepsvereniging van zorgprofessionals

menzis

elk menz is er één.

Inhoudsopgave

Nationale enquête Werken in de Zorg 2011	3
Waar zit de pijn	4
De zorg wordt de komende jaren slechter	5
Patiënten krijgen minder goede zorg door tijdsdruk	9
Een 8 voor plezier in het werk. Maar ouderenzorg kent ander beeld	13
Onderzoeksoepzet	18
Hoe nu verder?	18

Nationale enquête Werken in de Zorg 2011

Als zorgverzekeraar heeft Menzis ook een maatschappelijk rol om een bijdrage te leveren aan een goede gezondheidszorg. In deze rol overleggen we met tal van zorgaanbieders zoals ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en zorgorganisaties.

Deze overleggen worden veelal gevoerd op het niveau van directie en bestuur. Logisch, want op dit niveau worden de afspraken gemaakt en beslissingen genomen. Toch is onze rol breder. We zien dat de zorg steeds meer onder druk komt te staan. De financiering wordt steeds moeilijker evenals de personele invulling. Om een goede bijdrage te kunnen leveren aan instandhouding en verbetering van de zorg, willen we ook op andere manieren dan via overleg, te weten komen wat er in de zorg leeft. Dus niet alleen de visie van het management, maar ook de geluiden van de werkvloer. Naast de afspraken en procedures op papier willen we ook kennismaken van de praktijk. Waar zit de pijn?

Vorig jaar hebben we voor de eerste maal de nationale enquête “Werken in de zorg” gehouden. En dat leverde ons - en de gehele zorgsector - een schat aan informatie op. Met sommige gegevens konden we direct aan de slag, andere punten konden we op de overlegagenda zetten.

Ook dit jaar hebben we de enquête gehouden in nauwe samenwerking met V&VN (de beroepsvereniging Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland). Ook nu krijgen we een goed beeld van wat de uitvoerenden in de zorg vinden van hun werk en hun werksituatie. En ook nu komen er gegevens boven tafel die soms geruststellend zijn (veel werknemers geven hun eigen organisatie een voldoende), maar soms ook alarmerend: in de zorg, en het meest in de ouderenzorg en thuiszorg, hebben veel werknemers fysieke pijn na een werkdag.

Dit onderzoek dient twee doelen. Voor ons is het een handvat om te kijken hoe we het zelf beter kunnen doen. Daarnaast kunnen wij de resultaten gebruiken -net als V&VN- om een signaal aan zorgwerkgevers en politiek af te geven hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan een betere gezondheidszorg. Want als de werkvloer ons iets duidelijk heeft gemaakt dan is het wel dit: het moet beter.

Samenvatting

Waar zit de pijn?

In de nationale enquête Werken in de Zorg 2011 hebben Menzis en V&VN (de beroepsvereniging Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland) onderzocht wat werknemers in de zorg van hun werk vinden. Hoe staat het met de zorg? Wat vinden medewerkers van hun werksituatie, van de kwaliteit van de zorg en van hun mogelijkheden? Waar zit volgens hen de pijn? Het is de tweede keer dat de enquête gehouden is en waar Menzis vorig jaar zelf het onderzoek uitvoerde, is dat nu gedaan door onderzoeksbureau Motivaction.

De resultaten van het onderzoek laten zien dat er nog veel moet gebeuren in de zorg, ondanks dat er vergeleken bij 2010 kleine verbeteringen zichtbaar zijn. Het aantal mensen dat plezier heeft in het werk is ten opzichte van vorig jaar heel licht gestegen. Meer werknemers dan vorig jaar vinden dat hun zorginstelling kwaliteit levert. Tijdgebrek wordt iets minder vaak genoemd als belemmering om goede zorg te leveren. De verbeteringen zijn echter zo klein – het gaat om slechts enkele procenten – dat we helaas niet kunnen spreken van een trend. Iedere verbetering is natuurlijk welkom, maar het moet echt veel beter.

Dat blijkt bijvoorbeeld als we kijken naar de verwachtingen die werknemers hebben van de kwaliteit van de zorg in de komende jaren. De helft van de medewerkers ziet dat somber in. Ook het aantal mensen dat een baan buiten de zorg overweegt of misschien gaat overwegen, is vergeleken met 2010 onveranderd groot. Ook dat is nog steeds de helft van de werknemers.

Sommige werknemers voelen letterlijk de pijn

Schokkend is dat een op de vijf zorgverleners en zelfs een derde van de werknemers in de ouderenzorg na een werkdag lichamelijke pijn voelt. Het werk valt ze – letterlijk – zwaar en dat uit zich in fysieke klachten. Een alarmerende situatie, temeer omdat in deze sectoren meer mensen zeggen dat ze geen plezier in hun werk hebben. Ook overwegen ze vaker dan gemiddeld een baan buiten de zorg. Tegelijkertijd zien we dat medewerkers bereid zijn om scholing te volgen en dat ze dat best in hun eigen tijd willen doen. Daar liggen kansen voor werkgevers om de kwaliteit van de zorg te verbeteren en om medewerkers te binden aan de organisatie. Bied ze kansen om zich te ontwikkelen, dan snijdt het mes aan twee kanten: de

kwaliteit wordt beter en de werknemers betrokken.

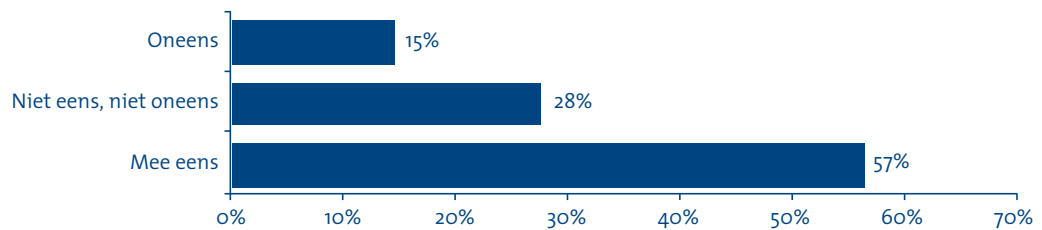
Zo blijven ze behouden voor de zorg. Een andere opvallende uitkomst van het onderzoek is dat de medewerkers in de eerstelijnszorg vaker positief zijn over het werk en de verwachtingen dan gemiddeld. Juist in deze sector staan grote veranderingen op stapel. Er komen meer taken bij en er moet veel bezuinigd worden. Dat relatief veel werknemers desondanks positief blijven over hun werk verheugt ons. Een verklaring kan zijn dat met het groeien van het aantal taken, de mensen meer waardering ervaren: de eerste lijn wordt gezien als een belangrijke speler in de zorg. Dat kan effect hebben op hoe mensen naar hun eigen werk kijken.

De zorg wordt de komende jaren slechter

Vrijwel alle respondenten geven aan dat de zorginstelling waarvoor ze werken voldoende kwaliteit levert.

Maar liefst 94% waardeert de eigen organisatie met een 6 of hoger. Bijna de helft (44%) geeft zelfs een 8 of hoger. Dat zijn mooie en geruststellende cijfers. Maar gek genoeg denken veel werknemers anders over de kwaliteit van hun eigen prestaties. Bijna de helft zegt dat ze minder goede zorg kunnen leveren door tijdgebrek. Een klein deel vindt zelfs dat het niet de zorg kan leveren die de patiënt idealiter nodig heeft.

In hoeverre bent u het eens met onderstaande uitspraken?
Ik kan mijn patiënten/cliënten de zorg geven die zij nodig hebben (n=3.437)

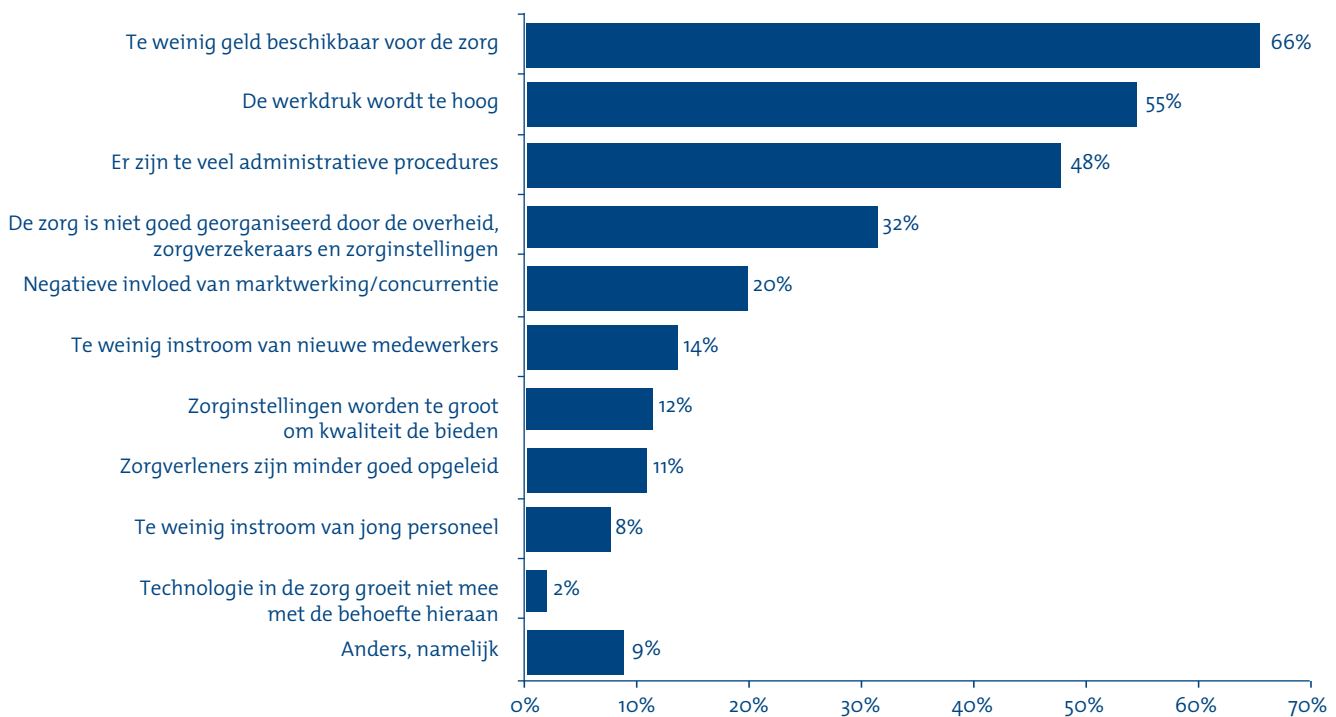

Politiek krijgt onvoldoende

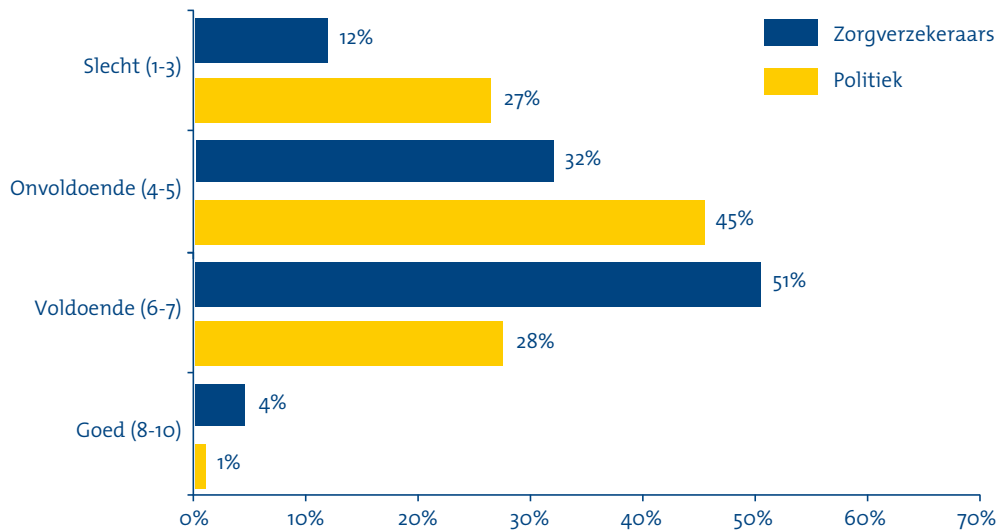
Voor de toekomst zien veel medewerkers donkere wolken opdoemen. De helft verwacht de komende jaren een afname in kwaliteit met als belangrijkste oorzaak het tekort aan geld, gevolgd door hoge werkdruk en meer administratieve procedures. De bezuinigingen die de overheid momenteel doorvoert en in het vooruitzicht stelt, zorgen kennelijk voor een negatieve verwachting onder de medewerkers. Het oordeel over de politiek is dan ook niet hoog. Driekwart van de zorgmedewerkers geeft de politiek een 5 of lager voor betrokkenheid en dat deel is vergeleken

bij 2010 slechts een fractie kleiner. Misschien geen verrassende uitkomst gezien de keuzes die de huidige regering maakt, maar wel een uitkomst om terdege rekening mee te houden. Als medewerkers slechte verwachtingen hebben over de kwaliteit van de zorg, hoe houd je ze dan gemotiveerd om dag in dag uit de beste zorg te leveren? Het oordeel over de zorgverzekeraars is aanzienlijk verbeterd. In 2010 gaf tweederde de verzekeraar een onvoldoende. Nu geeft de meerderheid een positief oordeel over de verzekeraar.

Kunt u toelichten waarom u verwacht dat de kwaliteit van de zorg de komende 4 jaar zal afnemen? U kunt maximaal 3 redenen aangeven. (Basis verwacht dat de kwaliteit van de zorg zal afnemen, n=1.772)

Hoe beoordeelt u de aandacht en maatregelen voor de kwaliteit in de zorg vanuit de volgende partijen?
De zorgverzekeraars en de politiek (n=3.437)

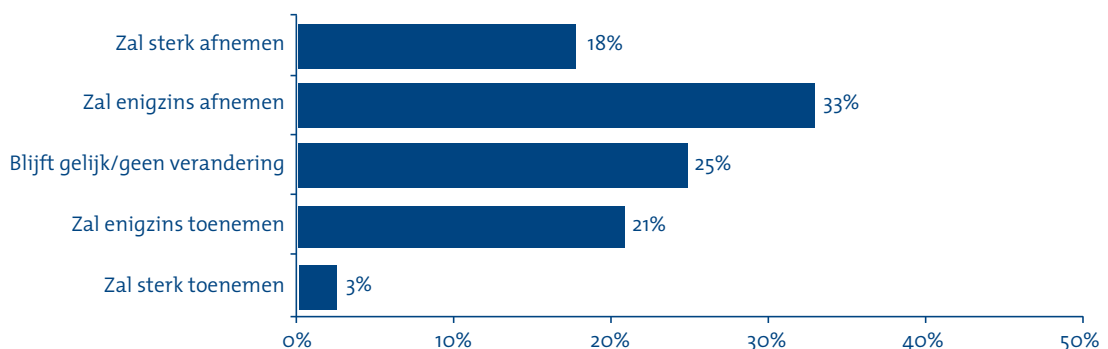

Ouderenzorg is negatiever

Opmerkelijk is dat de verwachtingen per sector verschillen. In de ouderenzorg en in de gehandicaptenzorg zijn werknemers vaker negatief over de verwachtingen van de kwaliteit van de zorg. Ouderenzorg is speerpunt van het kabinetsbeleid en de regering heeft extra geld toegezegd aan zorg voor ouderen. Kennelijk is dat nog niet voldoende voor de medewerkers om meer vertrouwen te hebben in de nabije toekomst en zijn er andere factoren die volgens hen

de kwaliteit in de weg staan. Op scholing en werkplezier scoren beide sectoren ook negatiever dan gemiddeld. Een duidelijk signaal aan werkgevers en politiek om te investeren in de werknemers in de ouderenzorg en gehandicaptenzorg. Juist nu is het zaak om ervaren mensen te binden, te betrekken en ze kansen te geven zich te ontwikkelen. Zo blijven kennis en ervaring behouden in een sector die onzekere tijden tegemoet gaat.

Wat verwacht u van de kwaliteit van de zorginstelling voor de komende 4 jaar? De kwaliteit van de zorg... (n=3.437)

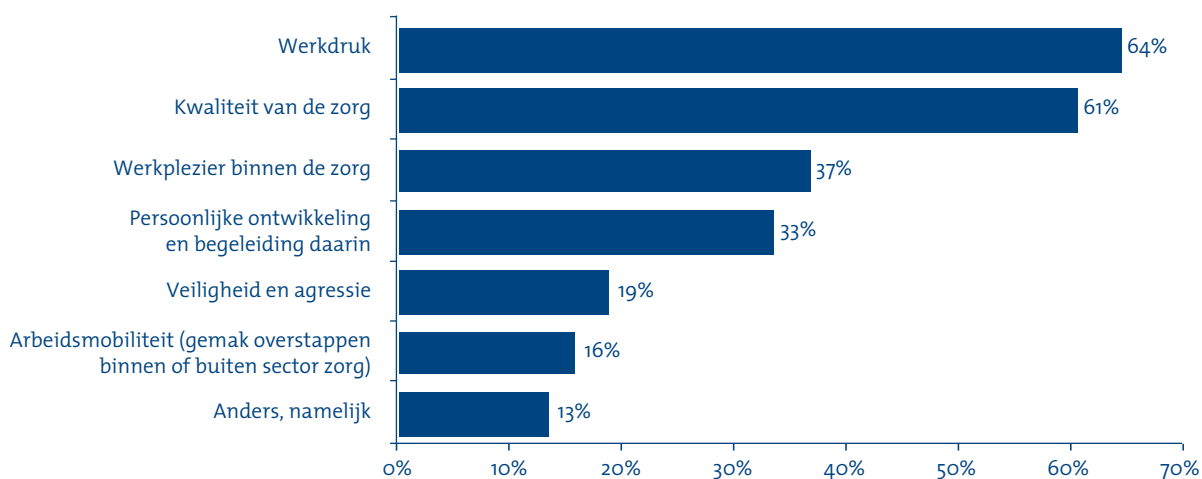

Verbeterpunten

Gevraagd naar knelpunten in de zorg die snel verbeterd moeten worden, antwoordt een ruime meerderheid van de werknemers dat de werkdruk omlaag moet. Ook de kwaliteit van de zorg wordt vaak genoemd. Een derde van de werknemers vindt dat het werkplezier vergroot moet worden en dat er meer ruimte moet zijn voor persoonlijke

ontwikkeling. Gezien de bezuinigingen van het huidige kabinet lijken deze verbeterpunten op korte termijn niet haalbaar. Toch is het een signaal aan de werkgevers om te kijken hoe ze zorg kunnen verbeteren en hoe ze een aantrekkelijke werkgever kunnen blijven.

Welk(e) knelpunt(en) in de zorg moet(en) volgens u snel verbeterd worden? (n= 3.437)

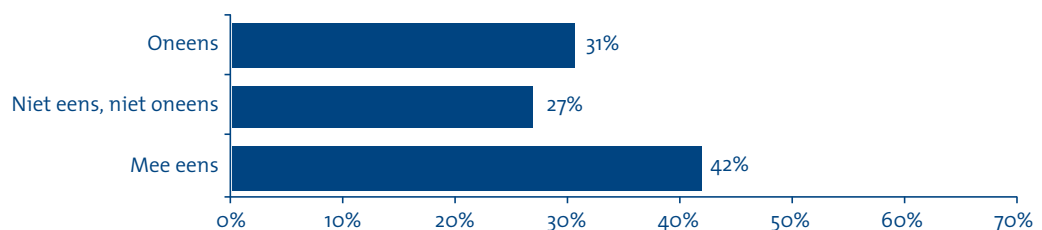

Werkdruk

Patiënten krijgen minder goede zorg door tijdsdruk

Bijna de helft van de werknemers zegt last te hebben van tijdsdruk tijdens het werk. Ze hebben te weinig tijd om al hun werkzaamheden uit te voeren. En hoewel dit deel vergeleken bij vorig jaar iets kleiner is geworden, is het nog altijd een verontrustende constatering dat zoveel mensen in de zorg te weinig tijd hebben om hun werk goed te kunnen doen. Zij vinden dat patiënten te weinig zorg krijgen.

Ervaart u psychische druk of fysieke belasting? Geef voor de uitspraken aan in hoeverre u het eens of oneens bent: Ik heb vaak te weinig tijd om al mijn werkzaamheden op tijd uit te voeren (n=3.437)

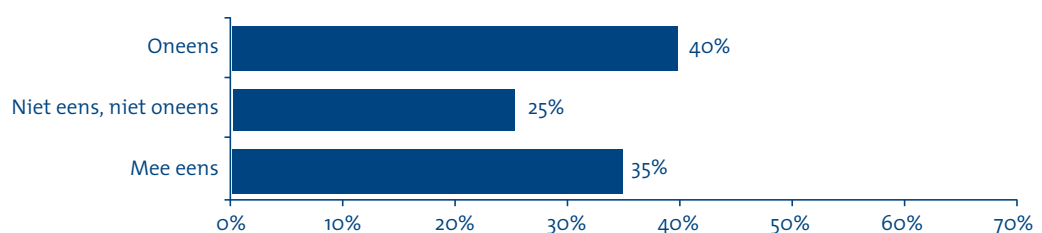

Spanning op het werk

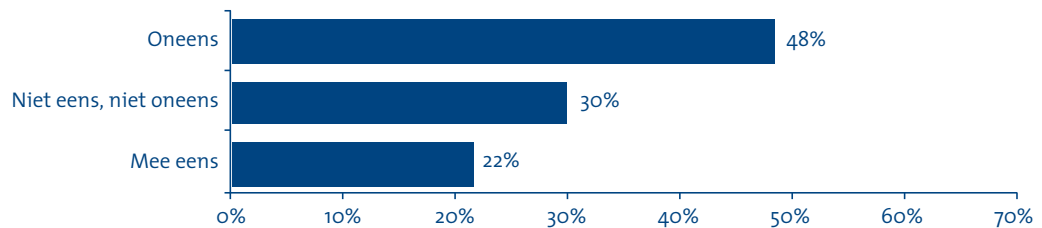
Mede als gevolg van tijdgebrek hebben mensen last van spanning op het werk. Ruim een derde klaagt daarover. En een deel ervaart mede daardoor het werk als geestelijk zwaar; bij de ouderenzorg en de GGZ is dat vaker dan gemiddeld. De tijdsdruk wordt in deze sectoren dan ook vaker genoemd als te hoog.

Wisseldiensten worden in deze sectoren minder vaak genoemd als oorzaak van belasting, terwijl medewerkers in ziekenhuizen deze diensten vaker benoemen als factor die het werk zwaarder maakt.

Ervaart u psychische druk of fysieke belasting? Geef voor de uitspraken aan in hoeverre u het eens of oneens bent: Ik voel me regelmatig gespannen door de hoeveelheid werk die ik op een dag moet verzetten (n=3.437)

Ervaart u psychische druk of fysieke belasting? Geef voor de uitspraken aan in hoeverre u het eens of oneens bent: Mijn werk valt me geestelijk zwaar (n=3.437)

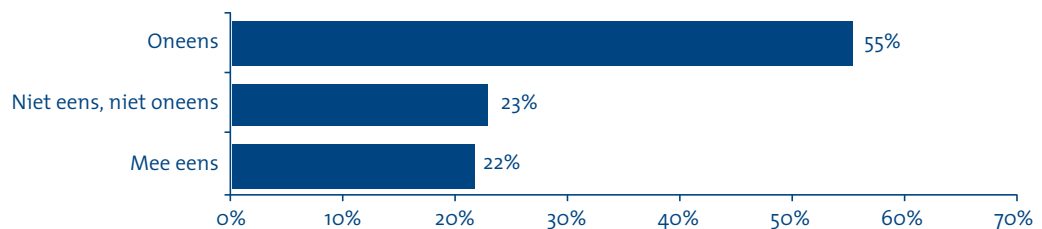

Lichamelijke pijn na een werkdag

Ronduit schokkend is dat relatief veel mensen met fysieke klachten thuishkomen. Na een werkdag doet het lichaam pijn, dat is voor Nederland anno 2011 een ondenkbare situatie. Toch geeft maar liefst een op de vijf zorgverleners en zelfs een derde van de mensen in de ouderenzorg aan dat ze fysieke klachten hebben. De meesten vinden dat ze hierbij geen ondersteuning krijgen van hun werkgever.

Dat is een opnieuw een stevig signaal voor werkgevers en politiek om meer aandacht te besteden aan werknemers in de ouderen- en thuiszorg. Investeer in de werknemers en in hun werksituatie. Zo kunnen we er samen voor zorgen dat deze medewerkers, met belangrijke zorgtaken voor een groeiende doelgroep, hun werk goed kunnen doen, in een gezonde werksituatie en met voldoende ondersteuning.

Ervaart u psychische druk of fysieke belasting? Geef voor de uitspraken aan in hoeverre u het eens of oneens bent: Na een werkdag doet mijn lichaam vaak pijn (n=3.437)

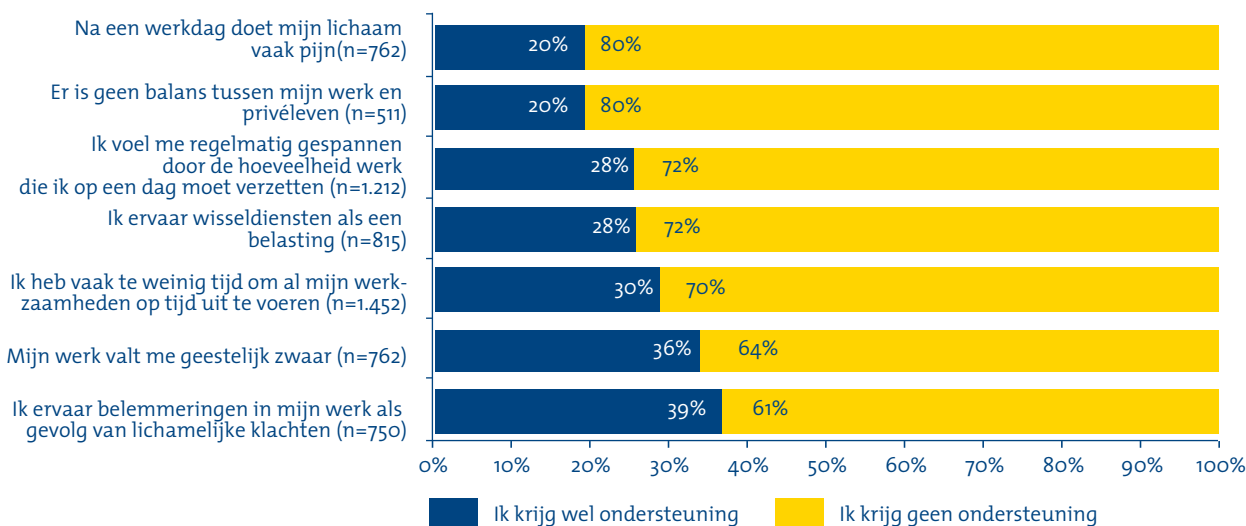

Weinig ondersteuning

Ondersteuning laat te wensen over, vinden de meeste werknemers. Zij zien graag dat de werkgever hen helpt bij het oplossen van knelpunten. Dat gebeurt tot nu toe in hun ogen nog veel te weinig of niet. Van de mensen die knelpunten noemen, zoals fysieke pijn of te weinig tijd voor de

werkzaamheden, zegt meer dan de helft van de werknemers (soms zelfs 80%) dat er geen ondersteuning is. Opnieuw een boodschap aan werkgevers om personeel beter te begeleiden bij de belemmeringen die zij in hun werk ondervinden.

Krijgt u ondersteuning in het omgaan met een te hoge werkdruk of het behouden van de juiste werkdruk?

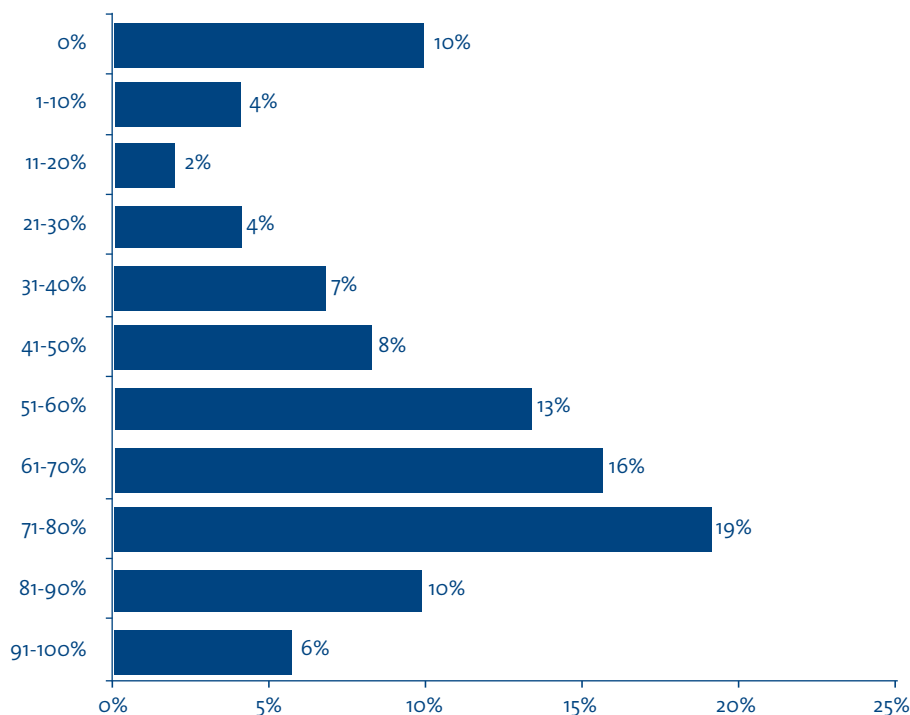

Tijd voor de patiënt

Gemiddeld besteden de werknemers in de zorg ruim de helft van hun tijd aan zorgwerkzaamheden. De rest van de tijd gaat op aan andere taken zoals administratie. De helft van de werknemers denkt dat het efficiënter kan, met name

bij ggz en ziekenhuizen zijn mensen deze mening toegedaan. In de thuiszorg en de eerstelijnszorg is een ander beeld te zien. Daar geven mensen aan dat ze het grootste deel van hun tijd aan de zorg voor de patiënt besteden.

Hoeveel tijd besteedt u aan zorgwerkzaamheden in verhouding tot overige, administratieve werkzaamheden? Zorg (n=3.437)

Een 8 voor plezier in het werk. Maar ouderenzorg kent ander beeld

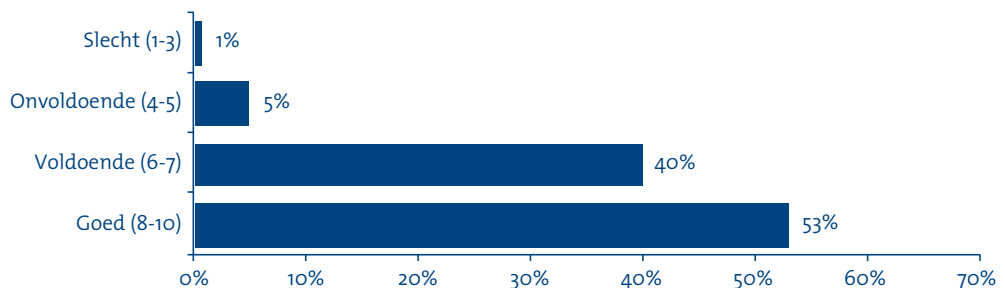
Hoe leuk vinden mensen het om de zorg te werken? Het algemeen beeld is zeker niet slecht. Bijna iedereen geeft een 6 of hoger op het onderdeel werkplezier. De helft geeft zelfs een 8 of hoger. Maar werknemers in de ouderenzorg denken er anders over.

Eerste lijn is positiever

Opmerkelijk is dat de eerstelijnszorg meer werkplezier heeft dan gemiddeld. Tweederde van de mensen in deze sector beoordelen het werkplezier als goed. Dat is des te opvallender, juist omdat de eerste lijn er steeds meer taken bij krijgt terwijl er minder geld voor wordt vrijgemaakt. Meer werk, minder geld en toch meer plezier? De reden hiervoor is niet onderzocht. Een mogelijke verklaring is dat

werknemers meer regie in hun werk hebben gekregen. De werknemers beseffen dat ze in een sector werken die steeds belangrijker wordt. Dat kan het werkplezier vergroten. Iets soortgelijks zien we bij de balans tussen werk en privé. In de eerste lijn geven medewerkers vaker aan dat deze balans er niet is, maar desondanks hebben ze toch plezier in hun werk.

De volgende vragen gaan over werkplezier en wat u van uw werk vindt.
Hoe beoordeelt u op dit moment uw plezier in uw werk? (n=3.437)

Ouderenzorg en ggz scoren lager

De ouderenzorg en de ggz scoren wat lager op plezier in het werk. Medewerkers in de ouderenzorg geven vaker een voldoende en minder vaak een goed. En dat bevestigt het beeld dat ook bij andere onderdelen in de enquête aan het licht kwam: in de ouderenzorg zijn de verwachtingen over de kwaliteit minder hoog, de werkdruk wordt hier vaker als te hoog gevoeld en medewerkers klagen vaker over fysieke pijn. Dat het werkplezier daardoor afneemt is een logisch gevolg.

Hoewel driekwart van de mensen aangeeft dat er waardering is voor het werk, is er ook een deel dat die waardering

mist. En ook hier hetzelfde beeld: in de ouderenzorg is dat deel weer net even groter dan in de andere sectoren.

Kijken we naar factoren die het werkplezier bepalen, dan springt de ouderenzorg er in negatieve zin uit. Zelf het tempo van het werk kunnen bepalen is zo'n factor. Een op de drie zorgmedewerkers zegt daar geen invloed op te hebben. Maar in de ouderenzorg is dat deel veel groter, dat gaat zelfs richting de helft. In de eerstelijnszorg en in de thuiszorg vinden meer mensen dat ze wel zelf het tempo kunnen bepalen.

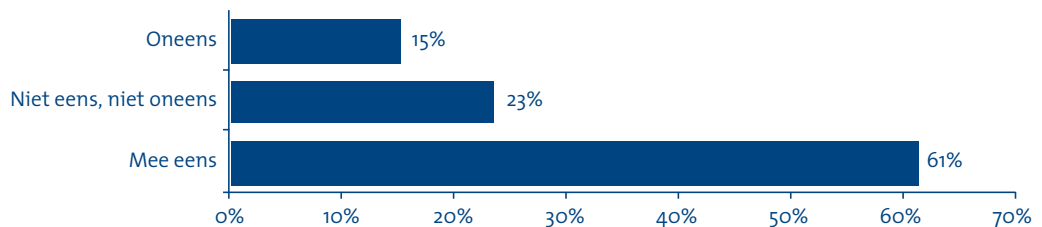
Scholing als kans

Plezier in het werk wordt mede bepaald door de mogelijkheden die er zijn om jezelf te ontwikkelen. Ruim de helft van de werknemers zegt te beschikken over deze kansen, maar 15% zegt die mogelijkheden niet te hebben. In de thuiszorg is dat zelfs een vijfde (21%).

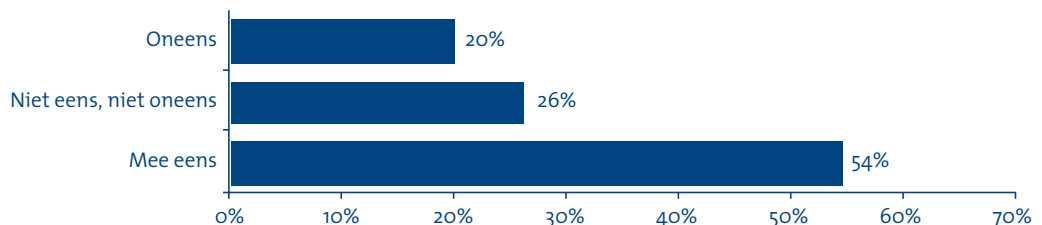
Driekwart van de mensen zegt dat ze vakbekwame collega's hebben maar 10% vindt dat niet. Binnen de ouderenzorg vinden mensen veel vaker dat collega's niet deskundig zijn: 17% vindt dat collega-medewerkers kennis tekort komen om het werk te kunnen doen.

Iets meer dan de helft van de werknemers wil graag scholing krijgen en is bereid dat in eigen tijd te doen. Voorwaarde is wel dat de werkgever deze opleiding gaat vergoeden. Hier ligt een kans voor werkgevers om mensen te binden, hun werkplezier te verhogen en de kwaliteit van de zorg te verbeteren. Door ze een opleiding te bieden en te investeren in werknemers wordt de zorg beter en blijven mensen behouden voor de organisatie, met meer werkplezier.

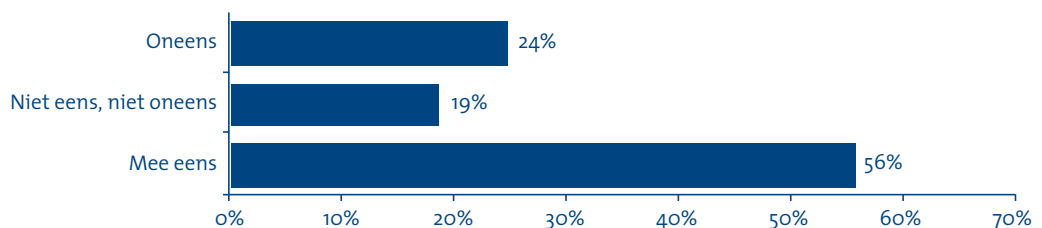
Kunt u aangeven in hoeverre u het met onderstaande uitspraken eens of oneens bent?
Mijn werk biedt ontwikkelingsmogelijkheden (n=3.437)

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?
Ik wil alleen na- of bijscholing volgen als de kosten worden vergoed door mijn werkgever (n=3.376)

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?
Ik wil best na- of bijscholing volgen in mijn eigen tijd (n=3.419)

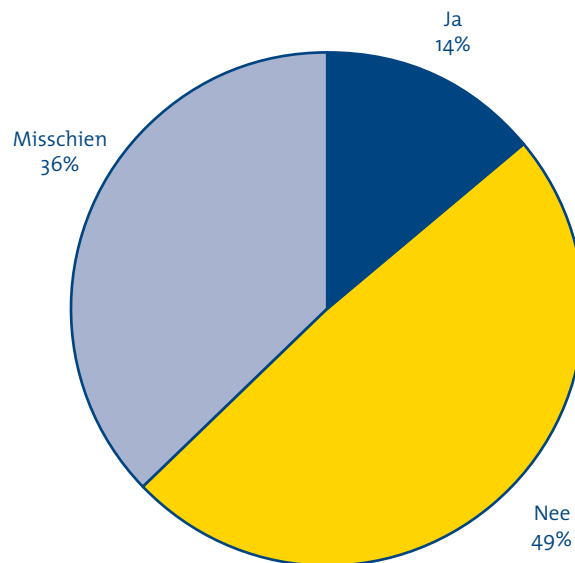

Een baan buiten de zorg?

Van alle mensen die in de zorg werken, zegt 14% te overwegen de zorg te verlaten en ander werk te gaan doen. 36% Zegt het misschien te overwegen. Bij elkaar is dat maar liefst de helft van alle medewerkers. Vorig jaar was het iets meer dan de helft en toen sloeg dit onderzoeksresultaat in als een bom. Dit jaar is de situatie nauwelijks

gewijzigd en de alarmbellen rinkelen nog steeds. Omdat de vooruitzichten op kwaliteit van de zorg minder gunstig zijn en omdat met name in de ouderenzorg meer mensen zijn die geen plezier beleven aan hun werk, is actie geboden. Nu maatregelen nemen, kan een mogelijke leegloop in de (ouderen)zorg voorkomen.

Overweegt u in de toekomst een overstap te maken naar een branche buiten de zorg? (n=3.437)

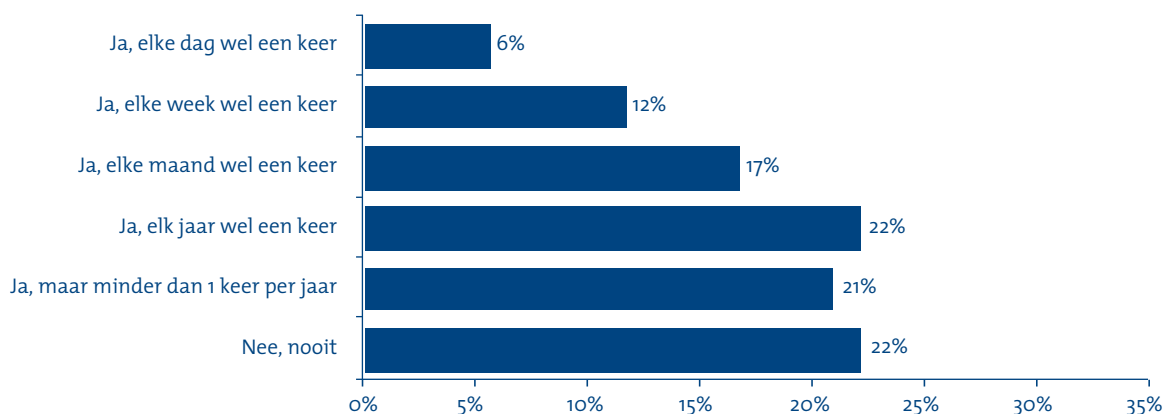

Nog steeds te veel agressie

Vergeleken bij vorig jaar zijn er minder zorgmedewerkers die met agressie te maken krijgen. In 2010 zei 18% daar nooit last van te hebben en in 2011 is dat gestegen naar 22%.

Niettemin komt agressie nog steeds voor. Ruim een derde heeft er regelmatig (een keer per maand of vaker) mee te maken. 6% zelfs dagelijks.

Komt u tijdens uw werk wel eens in aanraking met bepaalde vormen van agressie? Kies het antwoord dat het beste bij u past? (n= 3.437)

Onderzoeksopzet

Aan deze enquête deden 3437 medewerkers mee, 2507 vrouwen en 931 mannen. Zij zijn benaderd via Menzis (e-mail, website), via V&VN en via het Stempunt-panel van Motivaction. Het onderzoeksbureau heeft de bestanden 'gewogen' zodat ze representatief zijn voor de zorgsector. Ook is een vergelijking gemaakt met de steekproef van 2010.

Het grootste deel van de respondenten werkt in ziekenhuis, thuiszorg en ouderenzorg. Andere sectoren als geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en eerstelijnszorg zijn eveneens goed vertegenwoordigd. De ruime meerderheid (70%) is uitvoerend. Darmee geeft deze enquête een goed beeld van hoe mensen op de werkvloer over de zorg denken.

Conclusies en bevindingen

Hoe nu verder?

Vergelijken we de uitkomsten van dit onderzoek met de resultaten van vorig jaar, dan zien we over de hele linie een heel lichte verbetering. Werknemers zijn iets positiever over de kwaliteit van de zorg, de werkdruk is licht gedaald en de mensen hebben een fractie meer werkplezier. Het zijn echter maar heel kleine verbeteringen. Nog steeds denkt een groot deel van de medewerkers dat de kwaliteit de komende jaren zal afnemen en vindt de meerderheid dat de werkdruk te groot is. Een deel overweegt nog steeds van baan te veranderen en werk buiten de zorg te zoeken.

Deze punten kwamen vorig jaar ook al naar voren en Menzis heeft ze toen direct benoemd tot verbeterpunt – voor zover dat binnen ons domein ligt. Veel zaken liggen op het bordje van werkgever en politiek, maar als zorgverzekeraar kunnen ook wij bijdragen aan verbetering. We kunnen bijvoorbeeld zorgen voor minder administratieve handelingen zodat de werkdruk afneemt. Sinds vorig jaar streven we nog nadrukkelijker naar meerjarige contracten met zorgaanbieders waardoor minder administratie nodig is. Machtigingen proberen we zoveel mogelijk terug te dringen en om te zetten in automatische declaraties. Dat scheelt een hoop rompslomp.

Daarnaast hebben we door dit onderzoek uit te laten voeren belangrijke onderwerpen op de agenda gezet. Een adequate personele invulling is een eerste vereiste voor goede zorg. We gaan niet over personeelsbeleid maar we praten wel mee over goede zorg. En dus willen we graag samen met andere partijen bekijken hoe de zorg een aantrekkelijke werkgever kan blijven. Hoe behouden we de goede werknemers en hoe kunnen we nieuwe mensen aantrekken? We denken graag mee met werkgevers, vakbonden en met V&VN met wie we dit onderzoek

opgezet hebben.

Door de bezuinigingen die momenteel doorgevoerd worden, komt de financiering van de gezondheidszorg nog verder onder druk te staan. Darmee is de noodzaak om zorg anders en efficiënter te organiseren nog dwingender geworden. Menzis is zich bewust van haar eigen rol daarin en neemt het voortouw in innovatieve projecten om zorg beter in te zetten. In de ouderenzorg ondersteunen we diverse pilots voor geïntegreerde zorg aan senioren. Handelen vanuit de patiënt en eigen regie zijn daarbij kernbegrippen. Onderlinge afstemming bij zorgverleners is cruciaal. De eerste resultaten van deze pilots zijn positief.

Landelijke regelgeving

De toekomst van de zorg is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. We nemen onze maatschappelijke taak serieus. Landelijke regelgeving en bureaucratie hebben dan ook onze aandacht. Menzis is hierover in gesprek met zorgverleners, ZN (Zorgverzekeraars Nederland) en de politiek. Alle medewerkers in de zorg staan hoog op onze agenda. We maken ons sterk voor het terugdringen van bureaucratische procedures. Bijvoorbeeld rondom indicatiestelling, verantwoording, vergoedingen en behandelingsaanvragen. De regels kunnen eenvoudiger en er moeten minder regels komen. Uitgangspunt is dat medewerkers in de zorg zoveel mogelijk tijd aan de échte zorg kunnen besteden.

Net als vorig jaar biedt Menzis de resultaten van dit onderzoek aan aan het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het onderzoek gaat naar alle politieke partijen. We hopen dat de uitkomsten van het onderzoek een rol in spelen in debatten over de zorg en van invloed zijn op beslissingen.

Vertel ons hoe het zit

Nationale enquête Werken in de Zorg 2011

elk menz is er één.

Beroepsvereniging van zorgprofessionals

Postbus 75000
7500 KC Enschede
t 088 222 47 47
i www.menzis.nl/zakelijk